

[Alfred Hansen]

dette individuelle særpræg. Derfor må jeg også bruge et halvt minut på at udtrykke glæde over, at vi har et så frit skolevalg, som vi har, og at der i Danmark fortsat er mulighed for, at forældre sammen med deres børn vælger den undervisningsform og den skoleform, som de mener passer netop til dem.

Derfor bør vi også fremover give de frie skoler gode muligheder, ikke bare som konkurrent til folkeskolen, men som et værdifuldt supplement til folkeskolen. Men jeg har heller ikke noget imod, at der i og for sig er en slags konkurrence mellem folkeskole og frie skoler. Jeg tror, begge skoleformer vinder derved.

For de elever, der er ud over de 7 års undervisning, er der endvidere mulighed for at komme på efterskole. Jeg tror, denne mulighed har givet mange børn, som de første skoleår ligesom har mistet lysten til at gå i skole og mistet troen på, at de kunne præstere det, de gerne ville, livsmødet tilbage, givet dem en selvtillid, uden hvilken intet menneske kan fungere tilfredsstillende. Derfor efterlyser jeg en mere positiv holdning fra folketingets side til øgede bevillinger til efterskoler fremover. Efterskoler adskiller sig fra folkeskolen bl.a. derved, at de som kostskoler har eleverne døgnet rundt. Derfor løser de en social opgave. Jeg mener, samfundet rent nationaløkonomisk sparer mange gange ved at give dem gunstige arbejdsvilkår, fremfor at man skal løse problemerne ad bistandslovens vej eller gennem socialkontorerne. Derfor kan vi ikke prioritere efterskolernes eksistens højt nok. Vi må værdsætte dem i form af at give dem tilfredsstillende bevillinger.

Skoletræt er et relativt nyt ord i forbindelse med skoleelever. Hvad er det at være skoletræt? Jeg ved ikke, om der er nogen, der vil give en ganske klar og utvetydig definition på det at være skoletræt. Vi har vel alle sammen i vores arbejde undertiden haft fornemmelsen af, at det arbejde, vi havde, ikke til enhver tid var tilfredsstillende, og det er vel i og for sig det, der gør sig gældende for skoleeleverne. Der kan være dage, hvor det ikke rigtig vil lykkes, og der kan være fag, som ikke har skoleelevernes interesse, ligesom der også kan være lærere, som visse elever har en vis afsky for. Sammenlagt er alle disse ulemper og problemer karakteriseret ved begrebet skoletræthed.

Det har man så forsøgt at doktorere på. Jeg står her med et udklip fra Jyllands-Posten den 12. januar 1980, hvor man offentliggør, at man i Århus forsøger at sende 70 elever ud årligt, som får valget imellem undervisning, overarbejde eller projektundervisning. Der skrives, at det er en klar erkendelse af, at folkeskolen ikke har kunnet leve op til det, som eleverne havde forventet, eller en erkendelse af, at eleverne ikke har kunnet leve op til den forventning, som skolen har stillet til dem.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke ministeren vil komme med et politisk udspil på dette område. Vi advarede fra retsforbundets side i slutningen af 1960'erne imod undervisningspligtens forlængelse. Ikke fordi vi ikke ønskede, at skoleeleverne skulle have så lang en uddannelse som muligt. Det gør vi. Men jeg måtte i hvert fald som lærer konstatere, at vi nok – for at bruge et fortærsket udtryk, men det illustrerer det ganske udmærket – kan tvinge hesten hen til truget, men vi kan ikke tvinge hesten til at drikke. Det, vi som politikere kan gøre, er, at vi forsøger at gøre skolen attraktiv, og som lærer kan man forsøge at give undervisningen indhold, skabe et klima, som børnene kan lide, og hvis disse goder er til stede, vil børnene naturligvis i meget stor udstrækning komme disse steder. Men man skal ikke tro, at fordi man ved lov vedtager, at nu skal børn gå i skole i 9 år, så får man dermed en god folkeskole, som fungerer tilfredsstillende, og som gør alle børnene tilfredse med at gå i skole.

Jeg mener, at i de år, der er gået, siden vi gjorde undervisningspligten obligatorisk i 9 år, har udviklingen medført, at der stort set er lige så mange elever i dag – men vi kan få undersøgt i uddannelsesudvalget, hvordan tallene ligger – der får dispensation for 8.-9. klasse, som der for 10 år siden var elever, der ikke ønskede at gå i 8.-9. klasse. Og hvad har man så opnået derudover? Ja, at de andre 95 eller 97 pct. af eleverne, som på frivillig basis fortsatte dengang ud over de 7 år, i dag føler, at de er tvunget til det.

Jeg synes, der er grund til at gøre opmærksom på, at det, at man som menneske vælger noget frivilligt, er noget værdifuldt. Det, at jeg har valgt frivilligt at gå ind i et engagement, gør, at jeg føler et større ansvar og derfor også er villig til at præstere noget mere. Og jeg føler glæde derved.